

RIIGIKOHUS

DISTISPLINAARKOLLEGIUM

OTSUS

Distsiplinaarasja number	9-13/16-2
Otsuse kuupäev	19. september 2016
Kohtukoosseis	Eesistuja riigikohtunik Tambet Tampuu, liikmed riigikohtunik Malle Seppik, riigikohtunik Paavo Randma, Tartu Ringkonnakohtu kohtunik Agu Timmi ja Viru Maakohtu kohtunik Anne Palmiste
Kohtuasi	Xxxxx Maakohtu kohtuniku Xxxxxx Xxxxx, sündinud 12. novembril 1967. a, kohtunikuks nimetatud 1. veebruaril 2011. a, distsiplinaarasi
Distsiplinaarmenetluse algataja	Xxxxx Maakohtu esimees Meelis Eerik
Asja läbivaatamise kuupäev	22. august 2016
Istungil osalenud isikud	Xxxxx Maakohtu esimees Meelis Eerik ja Xxxxxx Maakohtu kohtunik Xxxxxx Xxxxx

RESOLUTSIOON

Mõista Xxxxx Maakohtu kohtunik Xxxxxx Xxxxx talle esitatud distsiplinaarsüüdistuses õigeks.

DISTISPLINAARSÜÜDISTUS

1. Xxxxx Maakohtu esimees Meelis Eerik (kohtu esimees) algatas 7. juunil 2016. a distsiplinaarmenetluse Xxxxx Maakohtu kohtuniku Xxxxxx Xxxxx (kohtunik) suhtes kohtute seaduse (KS) § 87 lg 2 alusel seoses ametikohustuste mittekohase täitmisega.

Riigiprokuratuur oli 10. septembril 2015 esitanud Xxxxx Maakohtule kriminaalmenetluse seadustiku (KrMS) § 126¹³ alusel taotluse (taotlus) jälitustoimingust teavitamata jätmiseks. Taotlus edastati kohtunikule, kes oli Xxxxx Maakohtus sellel ajal üheks eeluurimiskohtunikuks. Kohtuniku volitused tegutseda eeluurimiskohtunikuna lõppesid 4. jaanuaril 2016. Kohtunik andis seejärel taotluse edasi kohtunik Ingrid Kullerkannule, kes aga samuti taotlust ei lahendanud. Riigiprokuratuuri abiprokurör Evelin Ansip-Kukk helistas seoses taotluse lahendamise viibimisega Xxxxx Maakohtu Liivalaia kohtumaja juhile Aulike Salole. Viimane koostas juhtunuga seoses 18. aprillil 2016. a Xxxxx Maakohtu esimehele kirjaliku ettekande. Selle ettekande esitamise ajaks oli taotlus lahendamata rohkem kui seitse kuud.

Xxxxx Maakohtu 27. aprilli 2016 erakorralisel üldkogul otsustati mh muuta kohtu tööjaotusplaani selliselt, et perioodil 2. maist 2016 kuni 8. maini 2016 täidab kohtunik eeluurimiskohtuniku ülesandeid jälitustoimingute taotluste läbivaatamisel. Kohtunik tegi taotluse suhtes lahendi 5. mail 2016.

Vastavalt KS § 87 lg 2 on distsiplinaarsüütegu kohtuniku süüline tegu, mis seisneb ametikohustuse täitmata jätmises või mittekohases täitmises. Kohtuniku käitumises esinevad distsiplinaarsüüteo tunnused. Jälitustoimingust teavitamata jätmise taotluse lahendamine enam kui seitsme kuu jooksul (lahendamiseks kulus 7 kuud ja 25 päeva) kujutab kohtu esimehe hinnangul kohtuniku süülist ametikohustuste mittekohast täitmist.

Kuigi taotlusele ei kehti KrMS § 126⁴ lg-s 1 märgitud viivitamata lahendamise nõuet, tuleneb taotluse sisust tähtaegse lahendamise vajadus. Tähtaegsus tuleneb konkreetse loa tähtaja lõppemisest (vt KrMS §-s 126¹³ lg 4 regulatsiooni). Jättes kõrvale asja salastatuse tõttu konkreetse taotluse tähtaja, oleks ka 2015. aasta lõpuks taotluse lahendamata jätmisel esinenud distsiplinaarsüüteo tunnused.

Samuti ei saa kohtunik eeldada, et temale lahendamiseks antud asja lahendab teine kohtunik. Kohtunikule lahendamiseks antud asja menetlemise vastutus lasub asja saanud kohtunikul. Seadus ega tööjaotusplaani ei näe teistsugust korda ette. Kui kohtunik oli seisukohal, et tal puuduvad taotluse lahendamiseks uuest aastast volitused, pidanuks ta teavitama sellest kohtujuhti või töökoosolekut ning taotlema taotluse lahendamiseks vajalikku tööjaotusplaani muutmist.

Kuigi eeluurimiskohtunikel on suur töökoormus, ei ole see siiski sedavõrd suur, et pelgalt töökoormuse tõttu ei jõuaks kohtunik mitmete kuude jooksul taotlust lahendada. Tuleb arvestada, et tegemist oli taotluse, mitte kriminaalasja sisulise lahendamisega. Ka viimasel juhul oleks 7 kuu ja 25 päeva jooksul menetlustoimingute tegemata jätmisel distsiplinaarsüüteo tunnused.

2. Distsiplinaarkolleegiumi istungil jäi kohtu esimees kohtunikule esitatud distsiplinaarsüüdistuse juurde, täpsustades, et süüdistuse järgi on kohtuniku distsiplinaarkorras karistatavaks teoks kohtuniku ametikohustuste mittekohane täitmine, mis seisneb taotluse ebamõistliku tähtaja jooksul lahendamises alates 10. septembrist 2015 kuni 5. maini 2016.

Kohtunik nõustus distsiplinaarsüüdistuses esitatud etteheitega osas, mis puudutab taotluse lahendamata jätmist ajavahemikul 10. septembrist 2015 kuni 4. jaanuar 2016. a, kuid leidis, et tema tegu ei ole nii raske, et selle eest tuleks teda distsiplinaarkorras karistada.

DISTIPLINAARKOLLEEGIUMI ISTUNGIL UURITUD TÕENDID

3. Distsiplinaarsüüdistuses kirjeldatud faktiliste asjaolude tõendamiseks on distsiplinaarkolleegiumile esitatud järgmised dokumendid: koopia Xxxxx Maakohtu Liivalaia kohtumaja juhi Aulike Salo 18. aprilli 2016 ettekandest kohtu esimehele; koopia Xxxxx Maakohtu Liivalaia kohtumaja 12. aprilli 2016 töökoosoleku protokollist; väljavõte Xxxxx Maakohtu 27. aprilli 2016 erakorralisel üldkogul muudetud tööjaotusplaanist; Xxxxx Maakohtu esimehe 2. mai 2016 selgitustaotlus kohtunikule; kohtuniku 16. mai 2016 seletus kohtu esimehele; distsiplinaarkolleegiumi 8. juuni 2016 kiri kohtu esimehele; kohtuniku 30. juuni kirjalik seletus distsiplinaarkolleegiumile; kohtu esimehe 1. juuli 2016 kirjalik vastus distsiplinaarkolleegiumi kirjale; koopia Xxxxx Maakohtu eeluurimiskohtunike 2015. a valvegraafikust; kohtuniku tööalane iseloomustus; arvestus 2015. aastal jälituslubade asjades kohtuniku tehtud määruste kohta;

kohtuniku 2015. aasta töökalender; kohtuniku 2015. aastal süüteomenetluse asjades tehtud kohtulahendite nimekiri.

4. Kohtuniku 16. mai 2016 selgituse (mille ta esitas kohtu esimehele) kohaselt on jälitusloa taotluse lahendamata jätmise sedavõrd pika aja jooksul kahetsusväärne. Nähtuvalt taotlusest ja jälitustoimikust ei olnud võimalik selles asjas lahendit teha ning see vajas täiendavat analüüsi ja materjale. Taotluse saabumise nädalal oli tal suur töökoormus (lahendada tuli 16 jälitusloa taotlust) ning taotluse lahendamise kohta ei kehtinud KrMS § 126⁴ lg-s 1 nimetatud viivitamata läbivaatamise kohustus. Seetõttu leidis ta, et taotluse võib lahendada pärast jälitusvalve nädalat. Kohtunik ei unustanud taotluse olemasolu, kuid lootis selle lahendada esimesel vabal hetkel. Sellist vaba hetke kohtunikul enne aasta lõppu ei tulnud. Seejuures oli 2015. a äärmiselt suure töökoormusega aasta, kus tuli kohtunikul teha 799 lahendit, sh lahend eriti mahukas Liviko jt konkurentsikuriteo süüdistuses. Kohtuniku palvel selle otsuse kirjutamise ajal temale küll kirjalikult lahendatavaid eeluurimisasju ei jagatud, kuid neid jagati augustis-septembris, mis olid samuti väga töömahukad kuud. Kohtuniku arvates ei ole korrektne väita, et ta andis taotluse üle kohtunik I. Kullerkannule. Uuel aastal võttis ta ühendust kohtunik I. Kullerkannuga ja teavitas, et tal jäi taotlus 2015. aastal lahendamata ning uuest aastast puuduvad tal selleks volitused. I. Kullerkann arvas esialgu, et saab taotluse lahendada. Kohtunik selgitas ka prokurörile, et ta palus asja lahendada I. Kullerkannul ja palus arvutiadministraatoril taotluse tekstifaili ja tema poolt koostatud loa väljastamise keeldumise ja loa väljastamise määruste projektid üle kanda I. Kullerkannu kataloogi. Taotluste lahendamise üleminek ühelt kohtunikult teisele ei ole välistatud. Kuivõrd enne puhkusele minekut oli ta rääkinud nii I. Kullerkannu kui ka prokuröriga, jäi talle mulje, et asi saab lahenduse ning talle tuli suure üllatusena, kui puhkuselt naasmisel oli taotlus veel lahendamata.

5. Kohtunik leiab distsiplinaarkolleeegiumile esitatud kirjalikus seletuses, et taotluse lahendamata jätmise ajavahemikul 10. septembrist 2015 kuni 4. jaanuarini 2016 oli lubamatu ja ta kahetseb, et ta lasi sellel juhtuda. Kohtunik ei nõustu sellega nagu saaks talle ette heita taotluse lahendamata jätmist 7 kuu ja 25 päeva jooksul.

5.1. Kohtuniku seletustest nähtuvalt esitas 10. septembril 2015 Riigiprokuratuuri abiprokurör (sellel ajal, nüüdseks Lõuna Ringkonnaprokuratuuri ringkonnaprokurör) Kairi Kaldoja KrMS § 126¹³ lg 4 taotluse jälitustoimingutest teatamata jätmise pikendamiseks (edaspidi taotlus). K. Kaldoja esitas kohtuniku nõudmisel taotlusele lisaks ka jälitustoimiku. Nähtuvalt taotlusest ja jälitustoimikust leidis kohtunik, et nende materjalide põhjal ei ole võimalik lahendit teha (ei loa väljastamist ega loa väljastamisest keeldumist) ning asja lahendamine vajab täiendavalt analüüsi ja materjale. Sellel nädalal (7.–12. september 2015) oli kohtunikul väga suur töökoormus – kohtuniku mäletamist mööda pidi ta lahendama kokku kuusteist jälitusloa taotlust (arvestades koormuspunktide arvestust, mille järgi on eeluurimiskohtuniku lahend võrdne 4,3 arvestusliku ajaühikuga, peaks see võrduma 68,8 töötunniga). KrMS § 123¹³ nimetatud toiming ei ole jälitustoiminguks loa andmine, s.t selline toiming, millele kehtib KrMS § 126⁴ lg-s 1 nimetatud viivitamata läbivaatamise kohustus ja seega ei ole loa väljastamiseks tähtaega seaduses sätestatud. Seetõttu leidis kohtunik, et ta saab taotluse lahendada hiljem. Ta ei unustanud taotluse olemasolu, kuid kuivõrd tegemist oli mitte just tavapärase taotlusega, siis pidas ta selle lahendamiseks vajalikuks täiendavalt prokuröriga asja arutada ja kriminaalasja materjalidega tutvuda ning lootis seda teha esimesel vabal hetkel. Sellist vaba hetke enne aasta lõppu aga ei tulnud. Mingil määral komplitseeris olukorda ka asjaolu, et K. Kaldoja lahkus tööle Tartusse ja ta ei andnud teada, kes nimetatud jälitusajaga edasi tegeleb.

5.2. 2015. aasta oli kohtunikule äärmiselt suure töökoormusega aasta. Eeluurimiskohtunikuna tuli tal lahendada 552 eeluurimiskohtuniku asja ja kiirmenetluse asja ning 53 tava kriminaal- või väärteoasja. Samuti tuli teha kolm lahendit tsiviilasjades. Lisaks tuli lahendada 191 jälitusasja. Seega kokku tuli kohtunikul teha 2015. aastal 799 kohtulahendit. Eriti suurendas koormust muu

hulgas see, et eeluurimiskohtuniku töö kõrvalt pidi ta menetlema ka kriminaalasja 1-14-3730 Liviko jt konkurentsialaste kuritegude süüdistustes üldmenetluses, milles kirjutas 2015. a juunis ja juuli alguses väga mahuka motiveeritud otsuse (kohtuotsuse motiivide osa 127 lehekülge).

Arvestades kohtuniku poolt 2015. aastal menetletud asjad ümber välja töötatud koormuspunktidest, nähtub arvestustabelist kriminaal- ja väärteomenetluste kohta, et kohtuniku lahendatud asjade lahendamiseks kulub ca 3951 arvestuslikku töötundi. Kusjuures, niisuguse arvestuse puhul on võetud aluseks kriminaal- ja väärteoasjade lahendamise väikseimad ajamäärad ja asjade lahendamised ainult resolutiivotsusega, kuigi ca 10–15% olid motiveeritud otsused. Samuti ei ole arvestatud kolme tsiviilasja lahendamiseks kulunud aega. Kui puhkus maha arvata, töötas kohtunik eelmisel aastal 46 töönaladalat. Jagades asjade lahendamiseks arvestuslikult kuluvad 3951 töötundi 46 naladalaga tuleb tema töökoormuseks eelmisel aastal vähemalt ca 86 tundi nalalas ja seda keskmiselt kogu aasta jooksul. Kohtuniku tööpäevad algasid eelmisel aastal enamasti kell 8:30 ja lõppesid ca 20:00, samuti tuli käia tööl laupäeviti ja ka mõnel pühapäeval. Töö oli kogu tööpäeva jooksul väga intensiivne.

5.3. Nähtuvalt TS009 kataloogis failide salvestamise andmetest valmistas kohtunik 30. detsembril 2015 ette kaks faili, s.t määruse eelnõud loa väljastamisest keeldumiseks ja loa väljastamiseks. Kohtunik ei mäleta üksikasju, kuid arvab, et ta tegi seda põhjusel, et tal oli sellel ajal (esimest korda) mõistlikult aega määrust koostada, kuid tal ei õnnestunud saada ühendust asja menetleva prokuröriaga (ta arvab, et sellel ajal ta juba teadis, et asi on prokurör Evelin Ansip-Kuke menetluses), kes oli Lync-ist väljas. Seetõttu polnud kohtunikul võimalik tutvuda täiendavate andmetega ja kujundada taotluse kohta lõplikku seisukohta. Aastavahetuse eelsel ajal prokuröri väljakutsumist ei pidanud ta samuti inimlikuks. Seega ilmnes 2015. a lõpuks, et ta ei saanud taotlust oma eeluurimiskohtuniku volituste kehtivuse ajal lahendada.

5.4. Kohtunik leiab, et ei ole korrektne väita, et ta andis taotluse omaalgatuslikult üle kohtunik I. Kullerkannule.

Taotluse kui niisuguse üleandmist ei ole toimunud. Taotlus esitati paberkandjal ja asub kohtuniku teada füüsiliselt Xxxxx Maakohtu Liivalaia kohtumaja arhiivis, kus hoitakse jälituslubasid, kuhu kohtunik andis vaidlusaluse pabertaotluse koos septembris ja oktoobris prokuröride poolt esitatud jälituslubade taotlustega ja nende lahendamiseks tehtud määrustega. Seega pole ta taotlust I. Kullerkannule üle andnud. Uuel aastal võttis kohtunik koheselt ühendust I. Kullerkannuga ja selgitas, et tal jäi taotlus 2015. aastal lahendamata, et uuest aastast puuduvad tal eeluurimiskohtuniku volitused ja küsis, kas I. Kullerkann on nõus taotlust ise lahendada. Esialgu arvas I. Kullerkann, et ta saab taotluse lahendada. Kohtunik informeeris eeltoodust ka prokuröri, kes pidi esitama I. Kullerkannule uuesti jälitustoimiku ja vajadusel muud materjalid. Taotluse tekstifaili ja kohtuniku koostatud määruste eelnõud kopeeris arvutiadministraator kohtuniku palvel koos jälitusasjades tehtavate määruste näidistega peale eeluurimiskohtuniku volituste lõppu 5. jaanuaril 2016 kohtuniku Ts009 kataloogist I. Kullerkannu Ts009 kataloogi.

Kohtunik rääkis probleemist I. Kullerkannule just selle pärast, et oli välja kujunenud, et iga 2015. aasta eeluurimiskohtuniku n.ö järglaseks oli 2016. aastal konkreetne kohtunik, keda juhendati, anti üle dokumentide näidised ja eeluurimiskohtuniku telefon. Kohtunikul oli selliseks järglaseks I. Kullerkann.

Jälituslubade väljastamise töökorraldust ei ole Xxxxx Maakohtus reguleeritud ning seega on töökorraldus kujunenud välja kohtunike mõistliku äranägemise järgi arvestades seaduse mõtet. Et prokurör ei esita taotlust konkreetsele kohtunikule, vaid Xxxxx Maakohtule, ei ole kohtuniku

arvates taotluse lahendamise üleminek ühelt kohtunikult teisele välistatud. Nii näiteks lahendas kohtunik ühte kohtunik Ivanson jälitusvalve perioodil esitatud kiireloomulise jälitusloa taotlust seetõttu, et kohtunik Ivanson oli Tallinnast lahkunud (tavapäraselt laupäeviti taotlusi ei esitatud). Samuti lahendas kohtunik Ivanson ühe kohtule esitatud taotluse, kuivõrd taotlus esitati reede õhtul, laupäeval ei olnud tehniliste probleemide tõttu võimalik turvakeskkonda kasutada ja esmaspäevast läks kohtunik puhkusele. Seega tegi kohtunik 2016. aasta alguses kõik endast oleneva, et taotlus saaks lahenduse.

5.5. Kohtunik leiab, et tema tegu ei ole sellise iseloomuga, mis oleks kahjustanud menetlust või oluliselt kahjustanud isiku põhiseaduslikke õigusi. Tegu oli taotlusega, milles prokuratuur palus luba jätta asjaosalistele tähtajatult teatamata ajavahemikul 30. maist 2012 kuni 29. juulini 2012 teostatud jälitustoimingutest. Taotlusest nähtus, et seni ei olnud vajalik puudutatud isikutele jälitustoimingust teatada, sest kuni kriminaalmenetluse lõpetamiseni kehtis prokuröri luba jälitustoimingutest teatamata jätmiseks ja luba oli antud enne KrMS 1. jaanuari 2013 redaktsiooni jõustumist (alus 06. juunil 2012 vastu võetud kriminaalmenetluse seadustiku muutmise ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seaduse § 25¹). Arvestades, et taotluse esitas prokuratuur ja taotluse menetlemise ajal ei ole prokuratuuril kohustust isikule jälitustoimingust teatada ei saanud taotluse menetlemise venimine kriminaalmenetlust kahjustada. Samuti ei kahjustanud taotluse menetluse venimine oluliselt ka nende isikute huve, kellele oleks pidanud jälitustoimingust teatama, sest jälitustoiminguid oli teostatud juba rohkem kui kolm aastat tagasi ja sellest ajast saadik ei teatatud isikutele nendest toimingutest prokuröri loa alusel. Seega rohkem kui kolme aasta pikkuse mitteteatamise venimine kohtuniku tegematajätmise tõttu nelja kuu võrra ei saanud isiku põhiseaduslikke õigusi oluliselt kahjustada või riivata. Arvestades, et seadusandja ei ole ka kehtestanud nimetatud liiki taotluse lahendamiseks tähtaega, ei ole tegemist seadusest tuleneva tähtaja rikkumisega, vaid on tegemist pelgalt hinnangulise tähtaja mittejärgimisega.

5.6. Kohtunik nõustub, et talle etteheidetav periood on 10. septembrist 2015 kuni 5. jaanuarini 2016 (võis olla ka päev hiljem), kui ta palus I. Kullerkannul taotlus lahendada ja sai viimaselt ka põhimõttelise nõustumise. Samuti informeeris kohtunik prokuröri, et alates 4. jaanuarist 2016 puudub tal volitus jälitustaotlusi lahendada. Vastavalt prokuröri ja I. Kullerkannuga kokkulepitule pidi prokurör edaspidi ise kohtunik I. Kullerkannuga suhtlema. 25. jaanuarist 2016 kuni 18. märtsini 2016 viibis kohtunik puhkusel. Ta ei arvanud, et oleks pidanud kellelegi peale I. Kullerkannu asjast lisaks teatama, kuivõrd Liivalaia 24 kohtumaja majajuhti ei olnud enne kohtuniku puhkusele minekut veel määratud. Samuti oli maakohtu esimees alles äsja ametisse asunud ning tema valdkonnaks on tsiviilasjad. Peale puhkuselt naasmist andis I. Kullerkann kohtunikule teada, et ta ei pidanud siiski võimalikuks taotlust lahendada. Kohtumaja juhile A. Salole sai umbes samaks ajaks teatavaks taotluse lahendamise probleem, mille peale ta kutsus kokku nõupidamise, millest võtsid osa A. Salo, eeluurimiskohtunikud ja kohtunik. Sellel koosolekul leidis A. Salo, et asjas peaks võtma seisukoha Liivalaia 24 kohtumaja kohtunike koosolek. Liivalaia 24 kohtumaja kohtunike koosolek otsustas 12. aprillil 2016, et taotluse peaks lahendama kohtunik. Eeluurimiskohtuniku volitused, mis oli taotluse lahendamise eelduseks, andis kohtunikule 27. aprilli 2016 Xxxxx Maakohtu erakorraline üldkogu ajavahemikuks 2. – 8. mai 2016. Kohtunik lahendas taotluse 5. mail 2016 s.t esimesel päeval, kui tal tekkisid selleks tehnilised võimalused (selleks on vaja ligipääsu infosüsteemile TS009, mida teistel kohtunikel ei ole) ja samal päeval, kui prokurör Evelin Ansip-Kukk tõi talle jälitustoimiku.

6. Kohtu esimees leiab kirjalikus vastuses distsiplinaarkolleeegiumi järelpärimisele, et taotlus oli esitatud KrMS §-s 115 sätestatud jälitustoimingust – isiku kasutuses oleva mobiiltelefoni varjatud jälgimisest – isiku tähtajatult teavitamata jätmiseks põhjusel, et jälitustoimingust teatamine seaks ohtu salajase kaastöötaja. Kohtuniku määrusest tulenevalt oli probleemiks selle väite konkreetsuse aste (keda ja kuidas ohustatakse). Kohtu esimees leiab, et kui taotluse lahendamine venib, puudub

prokuratuuril seaduslik alus jätta isikule jälitustoimingust teatamata ning sellega võib kahjustada kriminaalmenetlust ja seada ohtu kriminaalmenetlusega seotud isikud.

2015. aastal jälitustoiminguteks lube andvad kohtunikud (kokku kolm eeluurmiskohtunikku) koostasid selle aasta alguses omavahelisel kokkuleppel töögraafiku. Igal nädalal tegeles jälitustoiminguteks lubade andmisega üks kohtunik. Graafiku koostamisel arvestati kohtunike soove ja võimalusi.

Kõnealune taotlus pidi maakohtusse laekuma paber kandjal, sest elektroonilises registreerimisžurnalis selle taotluse kohta 2015. a märget ei ole ning taotlus on registreeritud registreerimisžurnalis määruse tegemise ajal 5. mail 2016. Kohtuniku poolt eeluurmiskohtuniku volituste lõppemisel lahendamata jäänud taotluste edasine menetlemine ei olnud 2015. aastal reguleeritud, sest sellist olukorda ei ole kohtus varem tekkinud. Praktikas lahendavad eeluurmiskohtunikud jälitustoimingute taotlused viivitamatult.

7. Distsiplinaarkolleegiumi istungil selgitas kohtu esimees, et talle ei ole teada, kas taotluse lahendamise venimine tõi kaasa isiku teavitamise jälitustoimingutest enne taotluse lahendamist või mitte.

Kohtunik selgitas distsiplinaarkolleegiumi istungil, et taotlus oli eriline selle poolest, et jälitusluba oli antud varasema seaduse kehtivuse ajal, kriminaalmenetlus oli lõpetatud enne taotluse esitamist ning seetõttu ei olnud kohe võimalik võtta vastu otsustust, kas taotlust saab rahuldada.

DISTIPLINAARKOLLEEGIUMI SEISUKOHT

8. Kohtuniku suhtes on distsiplinaarmenetlus algatatud KS § 87 lg 2 järgi seoses sellega, et ta menetles ebamõistlikult pika aja jooksul KrMS § 126¹³ lg-s 4 nimetatud taotlust anda prokuratuurile luba jätta isik teavitamata tema suhtes tehtud jälitustoimingutest. Võttes arvesse, et distsiplinaarsüüdistuses on lähtutud seisukohast, et KrMS § 126¹³ lg-s 4 ei ole sätestatud selget tähtaega, mille jooksul peab eeluurmiskohtunik lahendama taotluse isiku teavitamata jätmiseks, samuti distsiplinaarkolleegiumile esitatud tõendeid, ei pea distsiplinaarkolleegium võimalikuks nõustuda distsiplinaarsüüdistuse hinnanguga, et kohtunik on toime pannud distsiplinaarsüüteo.

9. Kõigepealt asub distsiplinaarkolleegium seisukohale, et kohtuniku ametikohustuste mittekohase täitmise ajaperioodina tuleks kõne alla üksnes vahemik 10. septembrist 2015 kuni 5. jaanuarini 2016. Nimelt on KrMS § 126¹³ lg 4 kohaselt jälitustoimingust teavitamata jätmise tähtaja pikendamiseks pädevus üksnes eeluurmiskohtunikul, mistõttu ei saa kohtunikule heita ette taotluse lahendamata jätmist pärast tema vastavasisuliste volituste lõppu. Tõendatud on seegi, et pärast enda vastavasisuliste volituste lõppu edastas kohtunik esitatud taotluse teisele eeluurmiskohtunikule I. Kullerkannule. Arvestades, et Xxxxx Maakohtus puudus selge kord, kuidas toimida n.ö enda kätte jäänud asjadega pärast eeluurmiskohtunikuna töötamise perioodi lõppu – mida iseloomustab kasvõi fakt, et asi päädis tööjaotusplaani muutmise kaudu kohtuniku eeluurmiskohtuniku pädevuse ajutise taastamisega ajavahemikul teisest kuni 8. maini 2016 – ning ka seda, et teine eeluurmiskohtunik oli vastava taotluse olemasolust alates 5. jaanuarist 2016 teadlik, ei saa teha kohtunikku vastutavaks selle eest, et taotlus jäeti operatiivselt lahendamata ka pärast tema volituste lõppu eeluurmiskohtunikuna.

10. Kohtu esimees kinnitas distsiplinaarkolleegiumi istungil, et ta kujundas seisukoha, et kohtunik lahendas taotluse ebamõistlikult pika aja jooksul, ilma et ta oleks ise tutvunud jälitustoimiku ja kriminaalasja toimikuga. Olukorras, kus kohtunik on kestvalt kinnitanud, et tegemist oli

tavapärasest keerukama õigusküsimusega, ei ole ilma vastavasisuliste materjalidega vahetult või siis ka asjaoludega lähemalt tutvumata kolleegiumi hinnangul võimalik langetada otsustust kohtuniku süüküsimuse osas. Kolleegium märgib, et distsiplinaarmenetluses ei ole tõenditena kolleegiumile esitatud ei jälitustoimikut ega kriminaalasja toimikut ega ka mingeid muid tõendeid, mille alusel kolleegium saaks teha järeldusi taotluse lahendamiseks oluliste faktiliste asjaolude väidetava esinemise kohta. Seetõttu ei saa kolleegium ka sisuliselt hinnata, kas kohtunik ületas taotluse lahendamisel mõistlikku menetlusaega.

11. Samuti ei ole tõendatud, et taotluse lahendamise viibimine oleks põhjustanud mõne kahjuliku tagajärje kas uurimisasutusele ja/või tema salajasele kaastöötajale. Tõendeid selle kohta, et prokuratuur oleks jälitustoiminguga puutumuses olnud isikut teavitanud enne taotluse lahendamist ning et see teavitamine seadis mingil viisil ohtu salajase kaastöötaja, distsiplinaarasjas esitatud ei ole. Kolleegium märgib, et distsiplinaarmenetluse käigus uuritud tõendite pinnalt ei ole sellise riski olemasolu võimalik ka mitte abstraktselt möönda. Nimelt oli väidetavalt tegemist KrMS § 115 alusel prokuratuuri loa alusel tehtud jälitustoimingutega (vt käesoleva otsuse p 6), mis seisnesid vaid isiku kasutuses olnud mobiiltelefoni asukoha positsioneerimises ning isiku varjatud jälgimises.

Kohtunik selgitas, et ta jättis taotluse rahuldamata, mis tõi kaasa selle, et isikut teavitati jälitustoimingutest. Seega oleks taotluse varasem lahendamine toonud kaasa üksnes selle, et isik oleks jälitustoimingutest saanud teada varem. Arvestades seda, et jälitustoimingud olid tehtud 2012. aasta kevadel, ei kujuta selline viivitus kolleegiumi arvates tõsist isiku õiguste riivet.

12. Lähtudes süütuse presumptsiooni põhimõttest, arvestab kolleegium kohtuniku väiteid, et tegemist oli tavapärasest erineva taotlusega, mis vajab järelemõtlemist ja prokuröri täiendavat arutamist; kolleegium kordab siinkohal, et vastupidist kinnitavaid tõendeid menetluse vältel kolleegiumile esitatud ei ole. Samuti arvestab kolleegium seda, et kohtuniku esitatud tõenditest nähtuvalt oli tal 2015. aasta teisel poolel väga suur töökoormus. Kolleegium kordab sedagi, et olukorras, kus Xxxxx Maakohtus ei ole sätestatud jälitusasjade üleandmise korda (eeluurimiskohtuniku volituste lõppemise puhuks), ei saa kohtunikule ette heita tema menetluses olnud taotluse edasise kiire lahendamise korraldamata jätmist.

13. Eeltoodud asjaolusid kogumis arvesse võttes leiab distsiplinaarkolleegium, et tõendatud ei ole, et Xxxxx Maakohtu kohtunik Xxxxx Xxxxx on pannud toime distsiplinaarsüüdistuses märgitud süüliste teo, ja ta tuleb esitatud süüdistuses õigeks mõista.

(allkirjastatud digitaalselt)
Tambet Tampuu

(allkirjastatud digitaalselt)
Malle Seppik

(allkirjastatud digitaalselt)
Paavo Randma

(allkirjastatud digitaalselt)
Agu Timmi

(allkirjastatud digitaalselt)
Anne Palmiste